A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)
2005. október 6. *

A C-9/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) a Bírósághoz 2004. január 12-én érkezett, 2003. december 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Geharo BV**

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, K. Lenaerts (előadó), N. Colneric, K. Schiemann és E. Levits bírák,

főtanácsnok: P. Léger,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: holland.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— a Geharo BV képviseletében C. J. van Bavel és R. Bosman advocaten,

— a görög kormány képviseletében M. Apessos, M. Papida és M. Tassopoulou, meghatalmazotti minőségben,

— a holland kormány képviseletében J. van Bakel és H. G. Sevenster, meghatalmazotti minőségben,

— a finn kormány képviseletében T. Pynnä, meghatalmazotti minőségben,

— a svéd kormány képviseletében A. Kruse és K. Norman, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében F. Simonetti és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. július 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatali kérelem tárgya a játékok biztonságára vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. május 3-i 88/378/EGK tanácsi irányelv (HL L 187., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 9. kötet, 240. o.) II. melléklete II. címe 3. pontjának, illetve az egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 76/769/EGK irányelv tizedik módosításáról szóló, 1991. június 18-i 91/338/EGK tanácsi irányelv (HL L 186., 59. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 293. o.) 1. cikkének értelmezése.

2 A kérelmet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia) előtt a Geharo BV (a továbbiakban: Geharo) ellen folytatott büntetőeljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya, hogy a Geharo raktárkészleteiben a holland szabályozás által megengedett maximális értéket meghaladó kadmiumtartalmú játékokat tárolt.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 88/378 irányelv célja egyrészt az, hogy a játékok biztonsági feltételeire vonatkozó harmonizált szabványokkal megszüntesse a tagállamok közötti kereskedelmi akadályokat, másrészt hogy hatékonyan védje a fogyasztókat, különösen a gyermekeket, a játékok használatával összefüggő veszélyekkel szemben.

4 E célból az irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében előírja, hogy „[a] játék csak akkor hozható forgalomba, ha nem veszélyezteti sem használói, sem harmadik személyek biztonságát és/vagy egészségét, amennyiben rendeltetésszerűen vagy előre látható módon használják, szem előtt tartva a gyermekek szokásos viselkedését".

5 Ugyanezen irányelv 3. cikke kimondja, hogy „[a] tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy csak olyan játékok kerüljenek forgalomba, amelyek megfelelnek a II. mellékletben leírt alapvető biztonsági követelményeknek".

6 Ez a „Játékok alapvető biztonsági követelményei" című II. melléklet – II. címe 3. pontjának (1) bekezdésében – kimondja:

„A játékokat úgy kell megtervezni és kivitelezni, hogy [...] használatkor ne veszélyeztessék az egészséget, illetve lenyelésük, belélegzésük, illetve bőrrel, nyálkahártyával vagy szemmel való érintkezésük esetén ne okozzon fizikai sérülést.

Minden esetben meg kell felelniük a Közösség hatályos, bizonyos termékcsoportok, illetve bizonyos veszélyes anyagok és készítmények tilalmára, korlátozott használatára vagy címkézésére vonatkozó jogszabályainak."

7 Ugyanezen melléklet II. címe 3. pontjának (2) bekezdése kimondja:

„Különösen a gyermekek egészségének védelme érdekében a játékok használatából eredően az anyagok biológiai hozzáférhetőségének mértéke nem haladhatja meg a következő napi mennyiségeket:

[...]

0,6 g kadmium,

[...]

vagy ezek, illetve más anyagok egyéb értékei, amelyeket a Közösség jogszabályai tudományos bizonyítékok alapján megállapítanak.

Ezen anyagok biológiai hozzáférhetősége azt az oldható kivonatmennyiséget jelenti, amelynek toxikológiai szempontból jelentősége van."

8 Az egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1976. július 27-i 76/769/EGK tanácsi irányelv (HL L 262., 201. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 3. kötet, 317. o.) 1. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Az egyéb vonatkozó közösségi rendelkezés sérelme nélkül, ez az irányelv a mellékletben felsorolt veszélyes anyagok és készítmények a Közösség tagállamaiban való forgalomba hozatalának és alkalmazásának korlátozására vonatkozik."

9 A 76/769 irányelvet többek között a 91/338 irányelv módosította, amelynek célja egyrészt az volt, hogy harmonizálja a kadmiumtartalmú termékek forgalomba hozatalára és felhasználására vonatkozó nemzeti szabályokat, másrészt pedig hogy küzdjön a kadmium okozta környezetszennyezés ellen, és óvja a lakosság egészségét.

10 A 91/338 irányelv 1. cikke kimondja:

„A 76/769/EGK irányelv I. melléklete a mellékletben előírtak szerint módosul. Az új rendelkezéseket azonban nem kell alkalmazni azokra a kadmiumtartalmú termékekre, amelyekre egyéb közösségi előírások vonatkoznak."

11 A 91/338 irányelvnek a 76/769 irányelv I. mellékletére vonatkozó módosítása egy új 24. pontot vezet be, amely néhány termékre nézve felsorolja a kadmium és összetevőinek három módon – színezékként, stabilizátorként és felületkezelőként – történő alkalmazását, és szabályozza használatukat.

12 Az említett 24. pont (1.1) alpontja értelmében bizonyos anyagokból és készítményekből gyártott és kadmiummal színezett késztermékek vagy terméköszszetevők nem hozhatók forgalomba, ha azokban a kadmium koncentrációja a műanyag 0,01 tömegszázalékát meghaladja.

A nemzeti szabályozás

13 A 88/378 irányelv átültetésére az árukról szóló törvény végrehajtásának keretében elfogadták a játékokról szóló 1991. május 29-i rendeletet (Warenwetbesluit Speelgoed, Stb. 1991., 269. sz.). E rendelet II. mellékletének (11) bekezdése felsorolja a veszélyes anyagokat és készítményeket tartalmazó játékok biztonságára vonatkozó előírásokat, és azok kadmiumtartalmának biológiai hozzáférhetőségét napi 0,6 mikrogrammban maximálja.

14 A tényállás idején a 76/769 és a 91/338 irányelv átültetése során a kadmiumra vonatkozó – a környezetre veszélyes anyagokról szóló törvény végrehajtásának keretében elfogadott – 1990. október 12-i rendelet (Cadmiumbesluit Wet Milieugevaarlijke Stoffen, Stb. 1990., 538. sz.) 2. cikkének (1) bekezdése megtiltotta a kadmiumtartalmú termékek gyártását, Hollandiába való behozatalát, harmadik személy rendelkezésére bocsátását és kereskedelmi raktárban való tárolását.

15 A kadmiumról szóló rendelet 1. cikke értelmében a kadmiumtartalmú termékek alatt különösen „azok a termékek értendőek, amelyekben a kadmium stabilizátorként, színezőanyagként vagy bevonatként kerül felhasználásra, valamint azok a termékek, amelyek 50 mg/kg-ot meghaladó kadmiumtartalmú mesterséges anyagot vagy színezéket tartalmaznak".

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 Az Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zaken (állatgyógyászati áruk és termékek egészségvédelmi felügyelete) által végzett 1999. februári ellenőrzés során kiderült, hogy a Geharo raktárában 100 mg/kg mértéket meghaladó kadmiumtartalmú játékokat tárolt.

17 Az ellene felhozott vádak alapján e társaságot a kadmiumról szóló rendelet megsértéséért első és másodfokon elítélték.

18 A Geharo a semmítőszékhez fordult, mivel állítása szerint az említett rendelet alkalmazása ellentétes a közösségi irányelvekkel. Ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a 88/378 irányelv a kadmiumra vonatkozó konkrét, a játékokról szóló rendelet által is átvett szabványokat tartalmazott, amelyeket az említett játékokra nézve be is

tartottak. Mivel a 91/338 irányelv – 1. cikkének második mondata értelmében – nem alkalmazandó azokra a kadmiumtartalmú termékekre, amelyekre egyéb közösségi előírások vonatkoznak, ez utóbbi irányelv, amelynek szabványait a kadmiumról szóló rendelet átvette, nem alkalmazandó a szóban forgó termékekre.

19 Mindezek alapján a Hoge Raad der Nederlanden úgy határozott, hogy eljárását felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [91/338] irányelv 1. cikkének második mondata megakadályozza-e azt, hogy az irányelv mellékletében meghatározott (kész)termékek és összetevők kadmiumtartalmára ezen irányelvben meghatározott szabványok a [88/378] irányelv hatálya alá tartozó játékokra is alkalmazandóak legyenek?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

20 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 91/338 irányelv 1. cikke úgy értelmezendő-e, hogy az ellentétes egy meghatározott maximális értéket meghaladó kadmiumtartalmú termékek forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalomnak a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazása.

21 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy mind a 88/378 irányelv, mind a 91/338 irányelv a kadmiumtartalomra vonatkozó szabványokat határoz meg. Ezek azonban eltérőek, és céljuk is különböző.

22 Mint azt a főtanácsnok indítványának 39–42. pontjában is kifejtette, a kadmiummal színezett termékeknek – a 76/769 irányelvbe a 91/338 irányelv I. melléklete által bevezetett – maximum 0,01 tömegszázalékos műanyagtartalma egy adott termék maximális kadmiumtartalmára vonatkozik, míg a biológiai hozzáférhetőségnek – a 88/378 irányelv II. melléklete II. címe 3. pontjának (2) bekezdésében előírt – 0,6 mikrogrammban való maximálása egy anyag, jelen esetben a kadmium szétterjedési és a szervezetben való felszívódási képességére vonatkozik.

23 Annak, hogy a 88/378 és 91/338 irányelvben előírt szabványok eltérő referenciaértékeket határoznak meg, az irányelvek eltérő célja az oka. A 88/378 irányelv – a kadmiumhoz való biológiai hozzáférhetőség napi mennyiségére vonatkozó korlátozás meghatározásával – ugyanis a játékok használóit óvja annak használata során a termék kémiai tulajdonságaiból eredő kockázatoktól, míg a 91/338 irányelv – a termékek kadmiumtartalmának korlátozásával – a lakosságot általánosságban védi a kadmium környezetbe kerülésétől.

24 Tekintettel a szabványok eltérő céljára, a kadmiumtartalom – a 91/338 irányelvben előírthoz hasonló – korlátozásának a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazása nem összeegyeztethetetlen azzal, hogy e játékokra alkalmazzák a biológiai hozzáférhetőségre a 88/378 irányelvben előírt korlátozást is.

25 Ezt a megállapítást a 91/338 irányelv 1. cikke sem gyengíti, mivel az – az általa bevezetett rendelkezések értelmében – nem alkalmazandó azokra a kadmiumtartalmú termékekre, amelyekre egyéb közösségi előírások vonatkoznak.

26 A 91/338 irányelv által bevezetett rendelkezések ugyanis nem értelmezhetőek úgy, hogy azok a kadmiumtartalomra vonatkozó szabványok halmozott alkalmazásának teljes tilalmát írnák elő. Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell, hogy ez az irányelv egyes kadmiumra vonatkozó szabványokat kíván a 76/769 irányelv I. mellékletébe beilleszteni. Tehát a 91/338 irányelv nem módosította a 76/769 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, amelynek értelmében az egyéb vonatkozó közösségi rendelkezések sérelme nélkül az irányelv a mellékletben felsorolt veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és alkalmazásának korlátozására vonatkozik.

27 Kiegészítő jellegükre tekintettel a 88/378 irányelvben előírt, a kadmium biológiai hozzáférhetősége korlátozásának a játékokra történő alkalmazása nem zárja ki azt, hogy ugyanezen játékok kadmiumtartalmára a 91/338 irányelvben később megállapított maximális értéket alkalmazzák.

28 A 88/378 irányelv maga is rendelkezik a saját maga által előírt, illetve az egyéb szabványok halmozott alkalmazásáról. Az irányelv II. melléklete II. címe 3. pontjának (1) bekezdésében kimondja, hogy a játékoknak minden esetben meg kell felelniük a Közösség hatályos, bizonyos termékcsoportok, illetve bizonyos veszélyes anyagok és készítmények tilalmára, korlátozott használatára vagy címkézésére vonatkozó jogszabályainak.

29 A feltett kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 91/338 irányelv 1. cikkének második mondata úgy értelmezendő, hogy az nem ellentétes a megengedett maximális értéket meghaladó kadmiumtartalmú termék forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalomnak a 88/378 irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazásával.

A költségekről

30 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

Az egyes veszélyes anyagok és készítmények forgalomba hozatalának és felhasználásának korlátozásaira vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 76/769/EGK irányelv tizedik módosításáról szóló, 1991. június 18-i 91/338/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének második mondata úgy értelmezendő, hogy az nem ellentétes a megengedett maximális értéket meghaladó kadmiumtartalmú termék forgalomba hozatalára vonatkozó, az irányelvben előírt tilalomnak a játékok biztonságára vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. május 3-i 88/378/EGK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó játékokra történő alkalmazásával.

Aláírások